

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

53. ÉVFOLYAM

1987. FEBRUÁR

1. SZÁM

BŐJT BEN – AZ ÚJ EGYHÁZ FELÉ

Három püspök-elnök közös felhívása

Az amerikai evangélikusság történelmének jelentős eseményéhez közeledünk. Három irányból jövet, egymásra találunk és együtt megyünk tovább egy új korszak felé az új egyházban (ELCA = Evangelical Lutheran Church in America).

Az addig hátralevő idő a buzgó imádság és a komoly magunkba-tekintés ideje. Adjunk hálát a múlt áldásaiért, keressük Isten irányítását a jövőre. Ne úgy nézzünk erre a mostani folyamatra, mintha ez csupán az egyházi szervezet átalakulását jelentené, mert az a megújulás alkalmát jelentheti számunkra a közöttünk jelenlevő és bennünk munkálkodó Szentlélek ereje által.

A bőjt kapujában vagyunk. Hamvazószerda március 4-ére esik, húsvétvasárnap pedig április 19-ére. Az evangélikus hagyomány a bőjt heteit a lelki elmélyülés idejének tartja, amikor imádságban és meditációban kíséreljük Jézust a szenvedés és áldozat útján. Így jutunk el Urunk dicsőséges feltámadásának megünnepléséhez.

Mint a három egyesülő egyháztest vezetői, mélyen átérezzük annak szükségét, hogy az egyház erős legyen hitben és hitvallásban, újjászületve lélekben és bizonyosságtevésben, buzgó a szolgálatban. Ennélfogva kérjük egyházaink minden tagját, használják fel az idejüket elmélyedő imádságra és meditációra. Könyörölgünk, hogy Isten vezessen bennünket, ajándékozzon meg a nyitottság és készségesség lelkével, amint az új egyház kiformálódása felé tekintünk.

A három egyesülő egyház (American Lutheran Church, Lutheran Church in America, Association of Evangelical Lutheran Churches) múltévi közgyűlései elfogadták az új egyházat előkészítő Különbizottság javaslatait, a delegátusok lelkesen magukévá tették az ELCA megvalósulásának kilátását. A három egyháztest által kijelölt Átmeneti Munkacsoport megfeszített erővel dolgozik az ELCA szervezeti előkészítésén. Április 30-tól május 3-ig tartják az ELCA szervező közgyűlést. Minden készen van, hogy az ELCA 1988. január elsejével megkezdje működését.

Minden intézkedés megtörtént, hogy az új szervezet a lehető legjobban megfeleljen hivatásának. A tervek kidolgozásába fektetett időt és energiát nem lehet számokban kifejezni, de valóban hatalmas feladat volt.

Az alakuló közgyűlésen kerül sor az országos vezetők megválasztására és sok más felelősségteljes pozíció betöltésére.

Késő tavasszal és nyár elején megalakul az ELCA országos presbitériuma, úgyszintén beindulnak az egyház különböző szaktestületei. Mindezek az organizációk sorozatos üléseken elkészítik munkatervüket. Ezzel párhuzamosan 65 egyházkerület tartja első közgyűlést, megválasztja vezetőit, kidolgozza alkotmányát és előkészíti működését.

Fontos küldetés

Mindez az erőfeszítés, mely a szervezeti keretek felállítását és az egyház működését beindító vezetőség munká-

ba állítását célozza, helyes és szükséges. A jó egyházi szervezet az eszköz, mely által az egyház megfelelő módon és hatásosan végezheti munkáját. Az egyház küldetésének fontos volta nem engedi meg, hogy ennél kevesebbel elégedjünk meg.

Jézus Krisztus egyháza azonban mindig több, mint emberi társuláson alapuló merő szervezet. Bár igaz, hogy maga a szervezet is jel, ajándék, Isten kegyelme csodálatos misztériumának a csatornája. Itt, ebben az emberi közösségben kapjuk a keresztséget, részesülünk

Balról jobbra: Crumley, Preus, Herzfeld

az úrvacsorában, s ebben végezzük a tanítványi szolgálatot. A szervezeten azonban emberségünk sok bélyege is észrevehető. Mindig hibás marad, tökéletlen, bűneinktől foltos.

Mindazonáltal az egyház Ura továbbra is Jézus Krisztus. Az egyház létezésének okát és alapját Krisztus értünk hozott áldozatában látjuk: Megváltónknak a mi megmentésünkre elszenvedett kereszthalálában. Valóban, "Az egyháznak a Jézus a fundamentuma". Jézus, az élő Úr, népének közepette van, kinyilatkoztatja nekünk Is-

ten szeretetét, kegyelmét, vigasztalását.

Lelki zárandókút

Az ELCA közeledő megalakulásáig fennmaradó hónapok sokkal többet jelentenek majd számunkra, ha ezt a mostani folyamatot nem tekintjük csupán megszervezési eljárásnak. Ez az idő mindnyájunk számára — szerte a 3 egyesülő egyház gyülekezeteiben — a lelki elmélyülés zárandókútja lehet.

Újból elhangzik a felhívás: legyenek a Szentlélek vezetése iránt fogékonyságok, hogy az ELCA valóban Isten akaratát kövesse. A nagy átalakulás ez évében a bőjti időszak kiváltképpen alkalmas arra, hogy ne csak szervezeti kereteket készítsünk elő az ELCA számára, hanem életünket és szívünket is készségegyük.

Mint egyházaink vezető püspökei, egyek vagyunk a reménységben, hogy gyülekezeteink a bőjti időben készségegyesen:

- imádkoznak a lelki megújulásért és azért, hogy újból hozzáálljunk az egyház hitéhez és elfogadjuk Krisztustól a tanítványi megbízatást;

- könyörögnek az ELCA célkitűzéseiért és biztonságtevéséért, hogy az új egyház Isten hatásos eszköze legyen a mi korunkban; és

- tanulmányozzák az Újszövetség mondanivalóját az egyházzal, hogy tisztábban lássuk Isten akaratát az egyház mivoltáról és feladatairól.

Közösen eljuthatunk annak felismerésére, hogy Megváltónk imádása miként lesz alapja az egyház iránti szeretetünknek és hűségünknek. Meg kell vizsgálnunk magunkat: meggondoltan élünk-e az Istentől kapott kegyelmi eszközökkel (az igével és a szentségekkel), hogy az emberek ne csak megismerjék a Megváltót, hanem Őt szolgálják mindennapi életükkel is.

Az ELCA alakuló közgyűlése hűvét után másfél héttel kezdődik. Így hát a bőjti-hűsvéti idő különleges alkalmat nyújt, hogy előkészüljünk az ELCA megindulására.

Bűnbánattal valljuk: a múltban nem mindig követtük Urunk hívását maradéktalanul. Gondoljuk át ismét, és vállaljuk Krisztus misszióját a világban, amint az most nyilvánvaló az egyesülésre kész három egyházban, és majd látható lesz az új egyházban. Könyö-

rögjük ki a Szentlélek jelenlétét és vezetését, hogy Isten akaratának engedelmeskedve cselekedjünk mindent.

Igen, az ELCA nagy egyház lesz. De nem a hatalmas szervezet, vagy a tag-

létszám teszi naggyá, hanem a benne hirdetett Evangélium. Mert egyedül Isten kegyelméből lehetünk olyan egyházzá, amilyennek Krisztus kíván minket most és az eljövendő években.

James R. Crumley Jr.
püspök-elnök,
Lutheran Church in America

Will L. Herzfeld
püspök-elnök,
Association of Evangelical Lutheran Churches

David W. Preus
püspök-elnök,
American Lutheran Church

A három egyesülő egyház

“THE AMERICAN
LUTHERAN CHURCH”

Székhely: Minneapolis
Püspök-elnök: dr. David W. Preus
2,333.316 megkeresztelt egyháztág
4940 gyülekezet
7443 lelkész
Évi költségvetés: \$42,600.000.

Az ALC 19 egyházkerületből áll, mindegyik élén egy-egy püspök. A jelenlegi egyháztest 1960-ban jött létre, a „rég” ALC, valamint a norvég hátterű ELC és a dán UELC egyesüléséből.

ALC misszionáriusok 24 országban működnek.

“ASSOCIATION
OF EVANGELICAL
LUTHERAN CHURCHES”

Székhely: Saint Louis
Püspök-elnök: dr. Will L. Herzfeld
109.434 megkeresztelt egyháztág,
265 gyülekezet
681 lelkész
Évi költségvetés: \$269.023.

Az AELC 4 egyházkerületből áll, élükön egy-egy püspök. Ez az egyháztest 1976-ban alakult meg a konzervatív Missouri Synod egyháztól elszakadt „mérésékelt” gyülekezetekből.

Öt országban vannak misszionáriusaik.

“LUTHERAN CHURCH
IN AMERICA”

Székhely: New York
Püspök-elnök: dr. James R. Crumley, Jr.
2,898.202 megkeresztelt egyháztág

5817 gyülekezet
8484 lelkész

Évi költségvetés: \$63,670.000.
Az LCA-ben 30 püspök áll ugyanannyi egyházkerület élén. Ez az egyház 1962-ben jött létre, a ULCA, valamint az AELC (dán), az Augustana (svéd) és a Suomi Synod (finn) egyházak egyesüléséből. 28 országban folytat külmisziói munkát.

Az LCA keretében működik az 1941-ben megalakult Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia.

Az új egyház

1988. január 1-én kezdi meg működését a fenti három egyháztestből alakuló új egyház:

“EVANGELICAL LUTHERAN CHURCH IN AMERICA”

Székhely: Chicago
5,340.952 megkeresztelt egyháztág
11.022 gyülekezet
16.608 lelkész

Az új egyháznak 65 egyházkerülete lesz. Az elnöklő püspök megválasztása az alakuló közgyűlésen történik, Columbusban (OH) 1987. április 29 — május 3. Az ELCA hivatalos lapja évente 18-szor jelenik majd meg “The Lutheran” címmel.

Az új egyház az Egyesült Államok felekezetei között lélekszám szerint az ötödik lesz.

Nem vesz részt az egyesülésben a Missouri Synod, valamint a Wisconsin Synod egyház.

Uram, ha letérdelek imádkozni,
hadd legyen imádságom őszinte.
Ne a térdem hajoljon csak meg
kényszeredetten, szokásból,
vagy utánzásból,
hanem a szívem, az akaratom,
— imádattal.

Uram, és ha felállok,
tegyek valamit másokért.
Ne töltsön el megalégedéssel,
hogy az előírt időt eltöltöttem.
Legyek éber és tudjam mindig,
hogy az életem
áldozat és imádság.

~~~~~ Hegyeshalomnál történt 30 éve ~~~~~

1987 első heteiben megjelent — Szépfalusi István bécsi evangélikus lelkész gondozásában — Ordass Lajos „Önéletrajzi írások” c. munkájának második kötete, amely a szerző 1956 októberétől szinte 1978 augusztusában történt haláláig vezetett naplóját, feljegyzéseit tartalmazza. (A mű ismertetése jelen számunk más helyén olvasható.)

E könyvet forgatva feltűnt szerkesztőségünknek, hogy hiányzik abból egy kis,

talán jelentéktelennek látszó, 30 év előtti esemény megemlézése. Ez az esemény külföldön élő magyar evangélikusok számára azért érdekes, mert arról szól, hogy miképpen találkozott a sokat szenvedett püspök 1957. február 9-én a hegyeshalmi magyar vámpéület előtt néhány lelkészünkkel, akik Ordass Lajost börtönből való szabadulása és rehabilitációja után elsősorban láthatják viszont. A kis csoport hosszasan és nyugodtan beszélgethetett az országúton fel-

~~~~~ Adományok az „Erős Vár”-ra ~~~~~

Isten iránti hálával jelentjük, hogy minden várakozást meghaladó sikerrel folyik olvasóink adakozása az Erős Vár anyagi helyzetének megerősítésére. Egyik floridai olvasónk — adományán felül — 29 évi (!) elmaradt előfizetését rendezte. Egy clevelandi r.k. testvérünk szerény nyugdíjából 100 dollárral sietett segítségünkre. Másvalaki Pennsylvániából 3 új előfizetőt szerzett, s azt írja: „Öröm és élvezet minden szám. Az előfizetést tovább lehetne emelni, hogy legyen a szükséges anyagi alap.” Sokan könyvrendeléssel is segítenek: többszáz dolláros rendelést kaptunk az akroni Károli Gáspár Teológiai, valamint a bethlehemi Szent János vend-magyar gyülekezetől.

Kanadai dollárban átutalt összegeket névterekben mutatunk ki. Köszönettel nyugtazzuk az **1986. december 7 és 1987. február 1 között** az előfizetéseken felül beérkezett alábbi lapfenntartó adományokat:

\$250: Nagy Ernő (Cleveland), dr. Szandtner Béla (Willowdale, ON). — **\$150:** Palotai László (Coquitlam, BC). — **\$120:** Dr. Lebach Antal (Cleveland). — **\$100:** Dr. Brachna Gábor (Cleveland), dr. Hámos Ottó (Englewood, NJ), v. baksaházi Hangyássy Károly „Isten iránti hálából” (Lake. Elsinore, CA), Lenhart Béláné (Cleveland), dr. Nyerges Lajos (Cleveland), dr. Sass István **szülei emlékére** (Iowa City, IA). — **\$50:** Becker Jakabné (Niles, IL), Gyapay Ede (Ste-Anne-de-Bellevue, PQ), Madaras László **Zsemberovszky János tótkomlói, Kovács Lajos szentantalfai ev. lelkészek emlékére** (Dedham, MA), N. N. (Fairfield, CT), Pusztai Péter (San Francisco, CA), dr. Rupprecht Pál **felesége, Margit emlékére** (Minneapolis), Schröder Istvánné (Toronto), dr. Tomaschek László (Cleveland), dr. Tóth Söldes Ilona **nagyapja, Fazekas János nyíregyházi ev. igazgató tanító emlékére** (Great Neck, NY). — **\$44:** Sárkány Károly (Bethel, OH). — **\$40:** Dr. Stiegler Ernőné (Charlotte, NC). — **\$30:** Fröhlich János (Stamford, CT), Kneffel Péter (Cleveland), Temesi István (Cleveland). — **\$26:** Palatinus Józsefné (Knoxville, TN). — **\$25:** Baráth Jánosné (Miami, FL), Bell M. Lajos **apja, Bell S. Lajos ev. lelkész emlékére** (Evanston, IL), Brachna S. Gábor (Cleveland), Hodosh Frigyes (Westchester, PA), Polóny János (Dayton, OH), Tessényi Kornél (Milton, FL). — **\$20:** Bogád Sámuelné (Cleveland), dr. Csepely András (Toronto), Gósi Irma (Plymouth, FL), dr. Kassay-Farkas

Pál (Cleveland), dr. Konkoly László (Berwyn, PA), Koszta György (Fairfield, CT), Nagy D. (Cleveland), dr. Lestyán János (Milton, FL), v. Zerinváry Szilárdné (McKeesport, PA). — **\$16:** Papp Imre (Northfield, OH). — **\$15:** Balázs Dénes (Bethlehem), Bartunek Zsófia (Toronto), Gracza Erzsébet **dr. Rupprecht Pálné emlékére** (Minneapolis), Halászi Lászlóné (Livonia, MI), Neszlényi Jenőné (Budapest), de Papp Emmy (Rochester). **\$14:** Bogyó István (Tarrytown, NY), Torday Egon (Clearwater, FL), — **\$11:** Mazán Erzsébet (Catskill, NY). — **\$10:** v. Ághy-Asbóth Zoltán (Muskego, WI), Argay Géza (Guelph, ON), Asbóth Gyuláné (Ligonier, PA), Balogh Mihályné (Buffalo), Baltay Jánosné (Lake Ronkonkoma, NY), Bell Lajosné (Edmonds, WA), Buthy Dénes (Buffalo, NY), Csarkó Eszter (Cleveland), Egel György (Cleveland), Gombocz István (Urbana, IL), Gömörly Gyula (Cleveland), dr. Hadházy József (Jamestown, NY), Havas Vilmosné (Buffalo) Ittész Miklós (Hillsboro, MO), Kocsis Irma (Rochester, NY), Kunos Jenő (Milton, FL), Markovits Pál (Carmichaels, PA), Matolcsy István (Pittsburgh), Nagy Károly (Fairfield, CT), Németh János (Bradford, PA), Pallagi Dalma (Muskego, WI), Patonai Csaba (Greensburg, PA), dr. Pokoly László (Toronto), dr. Regős Péter (New York), dr. Szent-Ivány Gábor (Bethesda, MD), Szepesváry Solcz Dezső (Youngstown, OH), Szolár István (Hideaway Hills, OH), Vucskó Ferencné (Cleveland), Zerinváry Miklós (Monroeville, PA). — **\$9:** Rettmann Farkas H. (Hartford, CT). — **\$8:** Fülöp Kálmán (Beverly Hills, CA), Mergl Károlyné (Linesville, PA), Papp Gábor (Hamburg, NY). — **\$7:** Gömbös Lászlóné (Cleveland), dr. Kassay Dezsőné (Sarasota, FL), Váradí József (Portland, OR). — **\$6:** Becht Gábor (Beaverton, OR), Dolesch Gyuláné (Cleveland), Halmos Pálné (Cleveland). — **\$5:** Csere Zoltánné (Cleveland), Káló Vilma (Toronto), Koppányi Dénesné (Lawrenceville, NJ), Schneiker Henrik (New Berlin, WI), Szarka Lajos (Philadelphia). — **\$4:** Mihalik Gyula (Tenafly, NJ), Olchváry István (Bethlehem), Pásztor László (Pittsburgh), Szabó Imre (Coral Gables, FL), Wágner Istvánné (Chicago). — **\$3:** Farkas Jánosné (Cleveland), Tomaj Gusztáv (Chicago). — **\$1:** Körösmezey Sándorné (McKeesport, PA), Markovics István (Pittsburgh), Melich László (Greenwich, CT).

alá sétálva. Az eseményről annakidején a Caracasban megjelenő *Üzenet* c. gyülekezeti lapból értesültünk, amelynek 1957 májusi számában **Pósfay György** lelkész így számol be erről a váratlan találkozásról:

Európai utam egyik legkiemelkedőbb eseménye volt, amikor egy segélyszállítmánnal alkalmam volt Magyarországra is bejutni. Ennek az útnak az volt az előzménye, hogy az Evangélikus Vilgszövetség két vezetője, a Caracasban is járt dr. Lund-Quist főtítkárs és a magyarul jól beszélő Zeuthen dán lelkész engedélyt kaptak arra, hogy látogatást tegyenek Budapesten és megbeszéljék az egyházak által összegyűjtött segélyanyag beszállításának és szétosztásának a módjait. Egyikük, Lund-Quist főtítkárs, a megbeszélések befejezése után visszatért Gensbe, míg Zeuthen lelkész engedélyt kapott arra, hogy résztvegyen Túröczy Zoltán újból megválasztott evangélikus püspök beiktatási ünnepélyén. Miután magyarországi látogatása meghosszabbodott, nem tudta az országot a nem mindennap közlekedő repülőgépen elhagyni, hanem azt az ígéretet kapta, hogy gépkocsin fogják a határig elvinni, onnan pedig egy Bécsből jövő autón folytathatja útját.

Az ajánlatot Zeuthen lelkész elfogadta és az Evangélikus Vilgszövetség bécsi irodáját értesítette a határra való megérkezésének az időpontjáról. Ugyanakkor azt is közölte, hogy a határról visszatérő magyarországi kocsin minden bizonnyal tud segélyanyagot magával vinni és ezért azt ajánlotta, hogy az érte jövő gépkocsi hozzon magával ilyen szállítmányokat.

A gépkocsiból azonban gépkocsik lettek, mert az ausztriai Protestáns Segélyszervezet annyi új ruhaneműt, cipőt, orvosságot és tápszert küldött át a Vilgszövetség irodájába, hogy azt nem sikerült volna egy személykocsiba elhelyezni.

Először azt gondoltuk, hogy a csomagok átadására, ill. Zeuthen lelkész felvételére a nickelsdorfi (Miklóshalma) osztrák vámnál fog sor kerülni. Ott azonban azt az értesítést közölték velünk, hogy a hegyeshalmi vámnál, tehát a magyarországi oldalon várnak bennünket, és hajtsunk tovább, be Magyarországra. A gépkocsikban helyet foglaló öt személy közül négyen Magyarországon születtünk és legtöbbször 10–12 év óta nem voltunk magyar földön. Őszintén beszélek, amikor azt mondom, hogy kis izgalommal a szívünkben hajtótunk el az „M” és az „Ö” betűkkel ékes határkő mellett és a piros-fehér-zöld színre festett, jövetelünkkel felemelkedő sorompó alatt.

A vámpéület előtt újabb meglepetés várt

(Folytatás az 5. oldalon)

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$6 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to
ERŐS VÁR
P.O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 1. (243) Vol. 53.
FEBRUARY 1987

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre

Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P.O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 6 dollár, Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Veszélyben a soproni templom

Tizenkét évig volt lelki otthonom. Az Evangélikus Liceum nyolc osztálya és a Teológia négy éve idején. Tizenegy éves falusi gyermekként láttam meg ezt a monumentális, óriási templomot és ámultam nagyságán. Aztán megszoktam, megismertem történetét és megszerettem.

1982-ben volt a templom 200 éves. A Reformáció első éveiben Sopron jó részt evangélikus lett és így a volt rk. templomaikat, mint a Szent Mihály, Szent György, Szentlélek templomokat használták egészen 1674-ig. Alma Materem, a Liceum, 1556-ban nyitotta meg kapuit. Az Ellenreformáció idején azonban elvették templomaikat és a szabad, nyilvános vallásgyakorlatot is megtiltotta a bécsi kormány. Ma is megvan a Szentgyörgy utcában Eggenberg hercegnő háza, amelynek udvarán, a karzaton látható a kőből készült szószék. Ezen az udvaron gyülekezhetek csak össze istentiszteletre. A jelenlegi templom 1782—83-ban épült. A gyülekezetben ma is két nyelven, magyar és német nyelven van szolgálat.

Ez a soproni templom ma veszélyben van.

Erről tanúskodik volt licista diák-társam, a jelenlegi gyülekezeti felügyelő, Hollósy Elek, ez év január 7-én érkezett levele: „Ugyanis az történt a nyár folyamán, hogy ősi templomunk tetőszerkezetét, amit még több, mint 200 évvel ezelőtt őseink építettek, súlyos károsodás érte és csak a Gondviselésnek köszönhetjük, hogy az egész templom össze nem omlott. Most ideiglenesen az itteni Műemlékfelügyelőség 96.000 forint ráfordításával megerősítette, de állandóan félünk, hogy esetleges nagyobb havazás folytán tovább csúszik ez a hatalmas tetőszerkezet. Elkészültek már a felújítási tervek három évi ütemezéssel, aminek a költségvetése 11 millió forint. Gyűjtést indítunk itt Sopronban, és püspökünk is országos gyűjtést rendelt el. Németországból és a szomszédos Ausztriából is támogatást ígértek, sőt az állam is már átutalt félmillió forintot, de még mindez nem lesz elég.”

„Azért most én, mint öreg licista barátod és mint egyházközségi felü-

gyelő, fordulok Hozzád egy kis segítségért és Rajtad keresztül az ott élő magyar testvérekhez is. Hadd ismétellem meg püspökünk felhívását: Ment-sük meg a 2500 embert befogadó képes-ségű, hazánk egyik legnagyobb, 200 éves templomát. Az anyagiakon felül

osztozatok imádságos lélekkel súlyos gondjainkban.”

Ennyi a levélbeli idézet. A levél negyedik oldalán az egyik soproni lelkész, Nt. Szimon János, akit még ecsenyi (Somogy megye) lelkész korában néhányszor vendégül láthattam a siófoki parókián, írt néhány sort: „szívedre helyezve templomunk válságos helyzetét, kérve közvetítő segítségét.”

Lehet-e figyelmen kívül hagyni az ilyen kérést? Úgy-e nem? Ezt éreztük át itt Buffalóban, amikor január 14-én személy szerint \$200, a gyülekezet tagjaitól pedig eddig \$70-et küldhettem el Szimon János ev. lelkész, Templom utca 17, H-9400, Sopron címére.

Kérlek, kedves Olvasó, ha a jó Isten Téged is megáldott jó szívvel és anyagi lehetőséggel, halld meg a Soproni Templom kérését Te is és juttasd el segítségedet akár egyenesen a fenti soproni címre, akár pedig e sorok írója útján. (Rev. Dénes Buthy, 1035 Grant St., Buffalo, N.Y., 14207.) Hiszem, hogy gazdagon megáld érte az Isten.

Buthy Dénes

Az a bölcsesség, ha az ember azt teszi, amit kell, akkor teszi, amikor kell, mindent megtesz, amit kell, és úgy teszi, ahogyan kell.

Ajándék és elkötelezés

Legyetek tehát Isten követői, mint szeretett gyermekei, és járjatok szeretetben, ahogyan a Krisztus is szeretett titeket, és önmagát adta értünk „az Istennek kedves áldozati ajándéku”.

Ellenben paráznaság, tisztátalanság vagy nyereszkeskedés még szóba se kerüljön közöttetek, ahogyan ez szentekhez méltó; se szemérmelenség, se ostoba beszéd vagy kétértelműség: ez nem illik, hanem inkább a hálaadás. Hiszen jól tudjátok, hogy egyetlen paráznának, tisztátalannak vagy nyereszkeskedőnek, azaz bálványimádónak sincs öröksége a Krisztus és az Isten országában. Senki meg ne tévesszen titeket üres beszédével, hiszen éppen ezekért sújtja Isten haragja az engedetlenség fiait. Ne vegyetek tehát részt ezekben. Mert egykor sötétség voltatok, most azonban világosság vagytok az Úrban: éljetez úgy, mint a világosság fiai. A világosság gyümölcse pedig csupa jószág, igazság és egyenesség. (Ef. 5:1–9.)

A keresztyénség bójtben Krisztus keresztyére irányítja tekintetét. Arra a keresztyére, amely mindnyájunk ajándéka, hiszen általa lettünk és lehetünk Isten gyermekei. Aki ezt az ajándékot elfogadta, azt ez az ajándék kötelezi.

Igénk drága üzenetet közöl: **Isten gyermekei vagyunk!** Ez nem egyszerűen rang vagy cím csupán, hanem elkötelezés. Azt jelenti, hogy aki Isten gyermeke, annak valóban úgy is kell élnie.

1. Isten gyermeke szeretetben él! Frázisá vált már — mégis szomorú valóság —, hogy a szeretet „hiánycikk”. Az élet min-

den területén, családban, munkahelyen, sokszor a gyülekezetekben is. Érezzük és tapasztaljuk, hogy a szeretet hiánya idegeket és életeket mérgez meg és rombol le. Mi, keresztyének, ha valóban Isten gyermekei akarunk maradni, akkor az a feladatunk, hogy előljárjunk a szeretetben, hogy szeretetet éljünk. Mindig és mindenkivel kapcsolatban. Úgy, ahogy Isten is szeret mindig és mindenkit. Ha elvárjuk Isten szeretetét, mennyivel inkább elvárja tőlünk Ő, a szeretet gyakorlását.

2. Isten gyermeke tisztaságban él! Ma is érvényes az a megállapítás, hogy a „tisztaság fél egészség”. Testiekre vonatkozó jó tanács ez, melyet reklámok nélkül is megtartunk, mert logikus, észszerű. Az erkölcsi és lelki értelemben vett tisztaságot azonban már nem szeretjük ugyanígy. Erkölcs-

telenség, tisztátalan beszéd és magatartás sajnos, nagyon is közkedvelt dolgok, melyektől nem mentes a keresztyén ember sem, noha ismeri a 10 parancsolatot. Igénk azt mondja: „... egyetlen paráznának vagy tisztátalannak... sincs öröksége... Isten országában.” Isten gyermekeihez a tiszta élet illik! Bójt testi-lelki megtisztulást követel ahhoz, hogy Isten gyermekei maradhasunk.

3. Isten gyermeke világosságban él! Jézus mondja Mt 5:14-ben: „Ti vagytok a világ világossága.” Hiszen ha azok lennénk! Pedig az a rendeltetésünk, hogy életünknek fénye, világossága legyen. Életünk fényével másokat Őhozzá elvezetni. Őrizzük hűségesen ezt a fényünket.

Isten adja gyermekségünk lehetőségét, ajándékként. Becsüljük meg ezt azzal, hogy Isten gyermekéhez méltó módon élünk.

D. T.

Ordass: Önéletrajzi írások II.

Megjelent az **Önéletrajzi írások** érdeklődéssel várt **folytatása** (Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Bern, 1987, 576 oldal). Válógatta, saját alá rendezte és az utószót írta **Szép-falusi István**, ki az alábbi ismertetést bocsátotta az Erős Vár rendelkezésére:

Ez a kötet 1956-tól 1978-ig (a szerző halálának évéig) tartalmazza Ordass Lajos feljegyzéseit. A könyv 70 oldalas függelékkel, személy és helynévmutatóval, valamint utószóval zárul.

A magyar nyelvű keresztyénség számára ez

az első olyan emlékirat, amely az 1956-os őszi eseményeken túlmenően, a későbbi években felelős egyházvezetői szerepet betöltött személy iratában valóságos követi nyomon a napi eseményeket. Döbbenetes, mindmáig nyomasztó olvasmány! Az Állami Egyházügyi Hivatalt kiszolgáló párthű lelkészek magatartását, huzugságait nyomon követik a sorok, leleplezik a jegyzetek. A 20. századi magyar világi- és egyházi történetírás egyik jelentős forrásirata ez a kötet.

Ordass aktív püspöki szolgálatának második időszaka előtt elődje (Dezséry László) tagja volt a kommunista pártnak. Ugyancsak párttag volt az egyetemes felügyelő (Mihályfi Ernő) és a kerületi felügyelő (Darvas József). Utóbbi püspöktársa (Vető Lajos) párttagsága nem bizonyítható, de 1945 után szovjet katonai tolmács volt! — Utódja — Káldy Zoltán — püspökségének negyedszázados időszakában a magyar evangélikus egyház lelkesi karának száma 25%-kal csökkent (sokakról „lehuzták” a palástot, mert a püspök — az Állami Egyházügyi Hivatal igazolt tudomásával! — „igenis botrányt” (sic!) akart csinálni az egyházban. 883—884. oldal) — Olyan korba vezet minket Ordass emlékirata, amelyben **Sütő András**, Csillag a máglyán című drámája egyik budapesti előadásának szünetében, Káldy Zoltán nagyobb társaságban nyilvánosan megjegyezte, hogy „olyan erős a mi Népköztársaságunk, hogy már **ilyen** szerzőket és azok **ilyen** művét is elviselhetjük” (983. old.).

A könyv ára 53.— svájci frank, portóköltéssel együtt. **Március 31-ig** postázott rendeléseknél (csekk mellékelendő) 30%-os kedvezmény: 37.— sfr, illetve 25.— amerikai dollár. Megrendelési cím: **István Szépfalusi**
Capistrangasse 2/15

A-1060 Wien — Austria

A kötet hamarosan az Erős Vár iratterjesztésben is kapható lesz, **teljes ár: \$35.—**

Hegyeshalomnál történt 30 éve

(Folytatás a 3. oldalról)
ránk. A mosolyogva integető, hajdan egy évet a soproni hittudományi karon végzett dán lelkész mellett egy magas, fekete ruhás, kucsmás férfit pillantottam meg, egy fiatal ember társaságában. Ordass Lajos evangélikus püspök volt ott titkárával, egy volt teológustársammal, akik éppen úgy meg voltak lepődve, amikor kiléptünk a gépkocsiból, mint mi, akik nem is mertünk arra gondolni, hogy e sokat szenvedett egyházi vezetővel itt találkozhatunk. Örömmel üdvözöltük egymást, bemutattam utitársaimat, majd átadtuk a magunkkal hozott segélyanyagot, amelyet Ordass püspök személyesen vett gondjaiba. Titkára gondoskodott annak elszállításáról, amit alapos vámvizsgálat előzött meg. Ezalatt alkalmunk volt a Püspök Úrral beszélgetni, sőt, megörökíthettem ezt a találkozást színes felvételeken is, amelyek bizonyosságai annak, hogy a szeretet ereje előtt néha még szigorúan elzárt kapuk is megnyílnak.

***

Ugyancsak olvashatunk az említett kötetben (a 669. és köv. oldalakon) Ordass

Lajos püspöknek a nyugati világban élő sok magyar evangélikus lelkéssel és egyéb egyházi emberrel való találkozásáról, mely a minneapolis-i világgyűlés idején, 1957. augusztus 21-én, az ottani Central Lutheran templomban tartott magyar úrvacsorai istentisztelet alkalmával történt. Nem említi azonban az önéletrajz az aznap délben tartott közös magyar ebédet és együttlétet, amelyen korabeli fényképek tanúsága szerint kb. huszonötven vettek részt. Az Erős Vár 1957. szeptemberi száma tudósított erről az úrvacsorai istentiszteletről s az azt követő ebédéről és együttlétről.

Beszámol viszont a szerző arról, hogy 1957-es (utolsó) amerikai látogatása alkalmával — legnagyobb sajnálatára — nem tudott eljutni mindegyik magyar evangélikus gyülekezetbe, csupán a clevelandi Első Egyháznál prédikált egy hétköznapi istentiszteleten, 1957. augusztus 27-én. Ezt közös vacsora követte. Másnap reggel meglátogatta a Nyugat-Clevelandi Egyház templomát, ahol a lelkészcsaládnál reggelizett, akik azután kivitték felejthetetlen vendégüket a repülőterre.

Záróirat a "Testvéri szó"-val kapcsolatos megbeszélésekről. Ev. Élet, 1987. jan. 18.

Egyházunk belső megújulásáért

Az Országos Egyházi Elnökség kérésére és megbízása alapján az országos teológiai és tanulmányi főigazgató vezetésével folytatólagosan három alkalommal megbeszélést tartottunk az Országos Elnökséghez 19 lelkész, illetőleg egyháztag aláírásával "Testvéri szó" címen benyújtott nyílt levélben felvetett és egyházunk közvéleményét széles körben érdeklő kérdésekről.

Egyetértünk a nyílt levéllel abban, hogy egyházunknak gyökeres belső megújulásra van szüksége. Egyházunk élő hitű, egymást megbecsülő és segítő közösséggé újulását teljes egészében egyházunk belügyének tekintjük, amelyért legszélesebb körű összefogással, kritikus-önkritikusan, de a kölcsönös bizalom szellemében, megértésre törekedve és türelemmel kell keresnünk a megoldásokat, elsősorban a gyülekezetekben, de egyházi szervezetünk minden szintjén is — tiszteletben tartva és kihasználva az egyház és az állam közötti egyezményben, valamint egyházi törvényeinkben adott kereteket és lehetőségeket. A felmerült teológiai kérdéseknek, a diakóniai teológia értelmezésének és egyházunk közéleti feladatainak megvitatását nemcsak egyetlen konferencián, hanem huzamosan és folytatólagosan kell végeznünk olyan légkörben, amelyben senki sem érezheti magát nézete miatt megbélyegzettnek, feltéve és természetesnek tartva, hogy elvi alapnak tekinti egyházunk hitvallásait, tanításait és Ünnepélyes Nyilatkozatát. Egyetértünk abban, hogy mindenekelőtt a Teológiai Akadémia munkáját kell támogatni és megfelelő színvonalát biztosítani, egyebek között azzal is, hogy hívő és jó képességű fiataljainkat odairányítjuk. Szükségesnek tartjuk az evangélikus gimnázium esetleges felállításának tervét ezzel egyeztetni, és kérjük a realitások felmérése alapján a mielőbbi döntést és erről egyházunk közvéleményének tájékoztatását. Sürgetően szükségesnek látjuk, hogy ne csak a lelkészek között épüljön az őszinte testvéri közösség, hanem hogy a laikusok is kiképzésük kiszélesítésével és elmélyítésével párhuzamosan az eddiginél nagyobb mértékben kapjanak részt egyházunk döntésében és közvéleményének alakításában. Ennek érdekében úgy kell továbbfejlesztelnünk egyházunk sajtó és tájékoztató szolgálatát, hogy a jó vállalkozások és eredmények mellett a hiányosságokról és elvégzetlen feladatokról is beszámoljon — ne általánosító és bántó módon, hanem megértéssel és megoldást keresve. Jó tervnek

tekintjük "Evangélikus fórum" címén öszejevetelek lehetővé tételét, amelyek a főigazgató javaslata szerint a gyülekezeti szinttől országos szintig, alkalomszerűen vagy állandó jelleggel, rendszeresen, az illetékes egyházi vezetőség felügyelete és irányítása mellett törvényes keretül szolgálhatnának a sokoldalú és nyílt eszmecserének. Egyéb kérdések egyelőre nyitva maradnak, de megbeszéléseink mindvégig me-

leg baráti légkörben folytak, és általában a kölcsönös megértést segítették. Hasonló szellemű összejevetelek folytatását szükségesnek és egyházunk belső megújulása szempontjából ígéretesnek tartjuk. Ehhez kérjük egyházunk minden tagjának imádságát, segítségét és együttműködését.

Budapest, 1986. nov. 11. Pröhle Károly

Fabiny Tibor
Frenkl Róbert
Gadó Pál
Szabik Imre
Tóth-Szöllös Mihály
Zászkaliczky Pál
főigazgató

„Új lélekért — újult akaratért”

Interjú D. dr. Pröhle Károly professzor, országos teológiai és tanulmányi főigazgatóval az „Egyházunk belső megújulásáért” c. irattal kapcsolatban.

— Főigazgató Úr, eddig hallgatott tanácskozásairól, most hajlandó-e nyilatkozni?

— Nemcsak hallgattam, hanem következetesen megtagadtam minden információadást. Nem magamért, hanem az ügy érdekében. Ha egy megbeszéléstől előre lépést várunk, a korai információadás megmerevedéshez vezethet. A menet közbeni információ-kiáramlás a mi esetünkben is inkább ártott, mint használt.

— Hogyan jött létre az „Egyházunk belső megújulásáért” című irat, és hogyan függ össze főigazgatói tisztségével?

— Egyházunk vezetői nyolc „egyháztagot” kértek fel megbeszélésre, négyet a „Testvéri szó” című nyílt levél aláírói közül, és négy „másikat”. Országos főigazgatói megbízatásom alapelve pedig az, hogy minden felmerülő kérdést egyházunk egészére tekintve tereljek a megértés, egyetértés és megoldás felé. A központi kérdés nem is a nyílt levél, hanem egyházunk megújulása, amely valóban jó ideje foglalkoztatja egyházunk egészét. Ezért kezdettől fogva úgy vezettem a megbeszéléseket, hogy nem két szembenálló tábor képviselői tárgyalnak egymással, hanem nyolcan a sok egyháztag közül, mint akik együtt szívünkben és imádságunkban hordozzuk egyházunk megújulásának kérdését. Nem volt könnyű ezt az alapállást következetesen érvényesíteni. Végül azonban örültünk, hogy így találkozhattunk és beszélhettünk egymással. Ezért az aláírásnál már nem tettünk különbséget: egyformán egyházunk tagjai vagyunk.

— A záróirat alatt mégiscsak hét aláírás van.

— Valóban, egyikünk aláírása — hadd mondjam így: egyelőre — hiányzik. Ha jól értem hosszú levelét és a vele folytatott

hosszú telefonbeszélgetést: attól tart, hogy — mivel sajtónk nem közölte a nyílt levél teljes szövegét az aláírókkal együtt —, ha aláírja közös iratunkat, akkor részesévé válik „annak a kritikának és elhatárolódásnak”, amely iratunkban a nyílt levéllel kapcsolatban tükröződik. Így viszont, sajnos azt a benyomást kelti, mintha velünk semmiben sem értene egyet, ami pedig szintén nem fedi a valóságot. Egyébként nem tartom lényegesnek, hányan írták alá összefoglaló iratunkat, hanem hogy hányan értenek egyet alapvető tendenciájával, a benne tükröződő lelki hozzáállással, és különösen zárómondatával, akár részt vettek tanácskozásainkon, akár nem.

— Miért nem foglaltak állást a „Testvéri szó” teljes szövegű közlése ügyében?

— Erről csak az én személyes véleményemet mondhatom el. A teljes szövegű közlés olyan közlési lavinát indítana el, amely lefoglalná teljes sajtókapacitásunkat. Mert közölni kellene egy részletes választ is, amely bizonyára még hosszabb volna, nem is szólva a hozzá kapcsolódó hazai és külföldi közleményekről. A nyílt levél a benne foglalt általánosításokkal már aláírásakor, ez év áprilisában sem tükrözte helyesen egyházunk belső helyzetét, az élet pedig azóta túlfutott rajta. Előre kell tekintnünk, és előre kell lépniünk, ha valóban akarjuk egyházunk megújulását.

— Miért hangsúlyozzák, hogy egyházunk megújulása a mi belső ügyünk?

— Ez az állító mondat egyúttal elhárító tartalmú is. Elhárítjuk kívülálló, külföldi és külföldre került testvéreink beleszólását vagy belekérdezését vitás belső ügyeinkbe. Nem szeretnénk kétségbe vonni szándékuk becsületességét, de hozzászólásuk, beleszólásuk inkább nehezítette, mint segítette közöttünk a megértést. Akik határozottan

elutasítottak minden külső beleszólást, azok a külföldi testvérek értettek meg és sejtettek igazán.

— **Miért nem foglaltak állást a diakóniai teológia kérdésében?**

— Ez túlment volna megbízatásunkon és lehetőségeinken. Egyébként közismert az, hogy „a” diakóniai teológiáról beszélni szakszerűtlen, mert többféle változata van. Annak tisztázására, hogy melyik változatát tartjuk helyesnek, az alapokból kell kiindulnunk: mi a keresztyénség Jézustól kapott küldetése és feladata. A diakóniai teológia megvitatását ezzel a megközelítéssel vette fel programjába egyebek között a Tudományos Teológiai Társaságunk is. Egyházunk szolgálatának értelmezése kérdésében pedig világosan állást foglal egyházunk éppen húsz éve elfogadott és érvényes Ünnepélyes Nyilatkozata. Erre hivatkoztunk záróközleményünkben.

— **Nagyon röviden szóltak a gimnáziumról.**

— Erről nem beszéltünk részletekbe menően, de érzékeltük, hogy nem volna helyes csak Fásor-központúan tervezni. Mert ha lehet szó gimnáziumról, akkor annak többi volt gimnáziumunk jó hagyományait is magába kellene foglalnia, és országos jellegűnek kellene lennie. Ezért javasoltuk egy olyan munkacsoport összedíltését, amely országos egyházi látóhatárral, a hit reménységével és realizmusával tud tervezni és javasolni.

— **Hogyan értik az evangélikus fórumra vonatkozó javaslatot?**

— A hangsúly azon van, hogy a kölcsönös bizalmon és megértésen alapuló testvéri eszmecsere kapjon rendezett és hajlékony kereteket egyházunkban. A részleteket természetesen majd tisztázni kell. Bizonnyára strukturális kérdéseket is meg kell még fontolnunk, hogy a túlterhelt egyházvezetés könnyebben tudjon kapcsolatot tartani a gyülekezetekkel. Erről azonban korai volna nyilatkozni.

— **Hogyan értékeli a megbeszélések eredményeit?**

— Nem tartom jelentéktelennek. De eredményről igazán csak akkor tudnék beszélni, ha hasonló szellemben és lelkiséggel, igen nagy türelemmel tudnánk tárgyalni és megbeszéléseket folytatni egyházunk egészében és minden szintjén. Ehhez „új lélekért” kell könyörögnünk és „újult akaratért”; ahogyan közkedvelt esti énekünkben énekeljük. Enélkül nincs belső megújulás egyházunkban.

Az interjút készítette: **Dr. Nagy István**

A hívő embernek nincs hétköznapija, ünnepe, hanem van az Úrral vagy nem vele eltöltött ideje.

A „Testvéri Szó” a nyilvánosság előtt

Három megbeszélés és közel egyévi csend után végre szó esett a magyarországi ev. egyházi sajtóban a „Testvéri Szó” c. kiáltványról. Ez tíz lelkész és kilenc világi személy aláírásával, feltehetően egy nagyobb érdeklődési kört reprezentálva tavaly márciusban jutott a püspökök és lelkészek kezébe. Eljuttott néhány példány külföldre is. A külföldi sajtó közölte is, kommentálta is a kiáltványt, talán abban a hiszemben, hogy odahaza sem maradhat ez titokban, mivel a lelkészi hivatalok leg-többje megkapta. A külföldi közlést otthonról provokációnak tekintették, mert azzal érveltek hivatalos helyről, hogy a kiáltványban részletezett ajánlások már régebből egyházi reformterveknek felelnek meg és így a kiáltvány nem vezet új utakra. Mégsem lehetett a dolgokat agyonhallgatni. Június és december között a kiáltvány képviselői és az ev. egyház kiküldöttei három alkalommal beszélgettek, hogy kiértékeljék mind a kiáltványban felsorolt javaslatokat az egyházi élet megújítására, mind az ev. egyház reformterveit s az ezekből adódó lehetőségeket. Az országos közgyűlésnek tett jelentésében dr. Nagy Gyula ügyvivő püspök-elnök foglalkozott a „Testvéri Szó”-val, s ezt közölte a *Lelkipásztor* c. ev. lelkészi szakfolyóirat. Aztán az *Evangélikus Élet* c. hetilap hozott január 18-án két cikket, az egyiket nyilatkozat, a másikat pedig interjú formájában (lásd lapunk 6. és 7. oldalán). Ezek

az írások magukért beszélnek, de talán szükséges a következőket megjegyezni.

• Örülünk annak, hogy megindult a hivatalos beszélgetés a „Testvéri Szó” körül. Ez remélhetőleg azt is jelenti, hogy nemcsak nyolcan beszélgetnek, hanem résztvehet a dialógusban aki csak akar. Kár, persze, hogy maga a kiáltvány még mindig nem került közlésre. A közlés végső fokon kevesebb fejfájást jelentett volna, mint amit a nemközlés bizonyosan még mindig okoz.

• Örülünk annak, hogy ezeknek és a remélhetőleg még jövőbeni beszélgetéseknek a témája „egyházunk belső megújodása”. Ez a kiáltvány célja, s ez, ahogy állítják, az egyház vezetőinek is. Amit eddig olvastunk a beszélgetésekről ebben a tekintetben, arra mutat, hogy egyelőre mégcsak a beszélgető felek helyezkedéséről van szó s eltelik még valamennyi idő, amíg az egyház vezetői valóban meg is értik a kiáltványba foglalt aggodalmak teljes létjogosultságát.

• Örülünk annak, hogy vannak keretei a beszélgetéseknek, mert ev. egyházi vonatkozásban nem is lehet beszélgetni másképpen, csakis a Biblia és az ev. hitvallási iratok alapján. Ezeknek elegendőknek kell lenni egymás megértéséhez és a kölcsönös bizalomhoz. Zavaró ezért az, hogy ezeket a kereteket az egyházi vezetés részéről leszűkítették akár az 1948. évi egyház és állam közötti Egyezményre, akár az 1966. évi, az új egyházi törvénykönyvet bevezető Ünnepélyes Nyilatkozatra való hivatkozással. Egyik sem „hitvallási irat”. Mindkettőt súlyos politikai nyomás alatt görnyedve szövegezte meg az egyház. S ezek tulajdonképpen bélyőbe verik a helyzet nyílt és kötetlen kiértékelésére való törekvéseket. A „Testvéri Szó” ezekkel a politikai kérdésekkel is foglalkozik, s ezekről hallgatni kell.

• Örülünk annak, hogy kiemelik az ev. középiskola ügyét, akár a Fásor helyreállításának, akár teljesen új intézet létesítésének a taglalásával. Régen eljött már az ideje, hogy az országban arányszáma feletti műveltséget képviselő evangélikusságnak lehessen közép-

Figyelem!

Megjelent!

A HIT CSODÁJA

(az akroni Lorántffy Otthon képes története)

Közel 400 oldal, 180 kép, az adakozók névsora, Reagan elnök levelével, színes fedőlappal, kemény kötésben.

**Történelmi dokumentum
a magyar emigráció**

legnagyobb teljesítményéről.

A könyv ára \$20.00 — postázással együtt. Megrendelhető az ár előzetes beküldésével:

**Lorántffy Otthon
2631 Copley Road,
Akron, Ohio 44321**

Gyülekezeti hírek

BUFFALO

Lelkész: **Buthy Dénes** esperes

Templom (Our Savior): 1037 Grant Street. Paplak: 1035 Grant Street (14207). Tel.: (716) 873-2077. Angol—magyar istentisztelet minden vasárnap de. 11 órakor.

Karácsonyi pártinkat december 21-én tartottuk. Szenteste és Karácsony napján pedig a hírek szinte teljes számban megjelentek. A január 11-én tartott számadó gyűlés örömmel vette tudomásul, hogy az 1986. évről 2,253 dollár maradványt vihettünk át az 1987-es évre. A téli idő folyamán kolbász és hurka vásárt tartottunk november 22-én és január 17-én. Balogh Sándor Welland, Ontarióban lakó hitestvérünk irányításával 7—8 tagú csoport készíti a kolbászt és hurkát s ennek jövedelme fedezi a téli fűtés kiadásait.

Házasságot kötött Mark Lucas és Jane Reynolds december 20-án; eltemették Zwirlein Pálné, szül. Hatala Helent, West Virginia szülöttét 58 éves korában szeptember 2-án, és Széll Gáborné szül. Kraly Máriát, Hajdunánás szülöttét. Boldogok a halottak, akik az Úrban halnak meg (Jelenések 14:13).

TORONTO

Lelkész: **Bernhardt Béla**

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond Street — Lelkészi hivatal (minden posta ideküldendő): 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102, USA; tel.: (216) 631-5007. — Istentisztelet (július—augusztust kivéve) a hó második és negyedik vasárnapján du. 3 órakor. — Felügyelő: dr. Raschka László, tel.: (416) 783-6938.

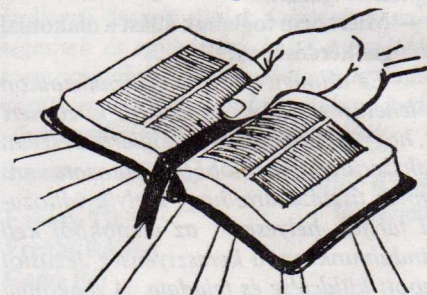
iskolája, hasonlóan a katolikusok és reformátusok iskoláihoz. Az is bizonyos, hogy azt, ami nincsen vagy csak volt, nem lehet közvetlenül folytatni. (S ha már erről van szó, az „Evangélikus gimnázium?” c. cikk — az Ev. Élet dec. 28-i számában — nem sokat segítt az ügyhöz.) Az iskolakérdés azonban csak egyik része a kiáltványnak, s nem is a főrésze annak. Úgy látszik, hogy az egyéb aggályokat eltussolni igyekeznek hivatalos részről.

• Örülünk annak, hogy — mint fentebb említettük — létrejöttek a beszélgetések a kiáltványt képviselő négy és az egyházi vezetést képviselő négy személy között. De feltűnik, hogy mintha a kiáltvány képviselőit is az egyházi vezetés jelölte volna, s nem maga a kiáltvány köre választotta volna ki őket. S bármennyire is nyolc személy kerekasztal beszélgetéseiről volna szó, mégis különböző, még egymással szembenálló nézetek ténye áll fenn. Így a beszélgetéseket illenék társvezetésben irányítani, nem pedig csak egyoldalúan az egyházi vezetés részéről, akár tekintély, akár pozíció, akár kellő politikai hozzáállás súlyával. A jan. 18-án közreadott nyilatkozatot aztán csak hét személy írta alá. Hogy a nyolcadik miért nem tette oda nevét, azt csak találgatni lehet; de jelentős, hogy nincs ott az aláírás. Az meg aztán feltűnik ugyancsak, hogy hatan az egyik oldalon, az egyház tanulmányi főigazgatója pedig elkülönülve tette oda aláírását. Ez nem felel meg ennek a kijelentésnek: „Az aláírásnál már nem tettünk különbséget, egyformán egyházunk tagjai vagyunk.” Ábécé rendünk szerint a pének valahol a gé és az esz között kell megtalálnia a helyét.

Ezután is figyelemmel kísérjük a „Testvéri Szó” sorsát. Adja Isten, hogy belső egyházi megújodáshoz vezessen, ahogy azt közreadói remélik.

—BB.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1987. ÁPRILIS HÓ

1. Mk 14:53-65 — Rm 11:1-10
2. 5Móz 8:2-3 — Rm 11:11-24
3. 2Kor 4:11-15 — Rm 11:25-32
4. Ám 8:11-12 — Rm 11:33-36

BŐJT 5. VAS. — ÁPR. 5. Heti ige: Mt 20:28

5. Rm 8:11-19 — Jn 11:1-53
6. Zsid 7:24-27 — Mt 26:1-16
7. Jer 15:10, 15-21 — Mt 26:17-30
8. Mk 14:66-71 — Mt 26:31-35
9. Jn 11:47-54 — Mt 26:36-46
10. Zsid 8:1-4, 6-13 — Mt 26:47-56
11. Zsid 9:15, 24-28 — Mt 26:57-68

VIRÁGVAS. — ÁPR. 12. Heti ige: Jn 3:14-15

12. Fil 2:5-11 — Mt 21:1-11
13. Jn 12:27-33 — Mt 26:69-75
14. Mik 3:9-12 — Mt 27:1-14
15. Mk 15:1-15 — Mt 27:15-30
16. 1Kor 11:23-26 — Mt 27:31-44
17. **Nagypéntek.** 2Kor 5:14-21 — Mt 27:45-56
18. 1Pt 3:18-22 — Mt 27:57-66

HÚSVÉT — ÁPR. 19. Heti ige: Jel 1:18

19. **Húsvétvas.** Kol 3:1-4 — Mt 28:1-10
20. **Húsvéthétfő.** 1Kor 15:12-20 — Mt 28:11-20
21. 1Kor 5:7-8 — Rm 12:1-2
22. 2Tim 2:8-13 — Rm 12:3-8
23. 1Kor 15:19-28 — Rm 12:9-16
24. 1Kor 15:35-49 — Rm 12:17-21
25. 1Kor 15:50-58 — Rm 13:1-7

HÚSVÉT 2. VAS. — ÁPR. 26. Heti ige: 1Pt 1:3

26. 1Pt 1:3-9 — Jn 20:19-31
27. 1Pt 1:22-26 — Rm 13:8-14
28. 2Tim 2:1-5 — Rm 14:1-12
29. Jn 17:9-10 — Rm 14:13-23
30. 1Pt 2:1-10 — Rm 15:1-6

(J)

Krisztus nagyon egyszerűen határozta meg az aggodalmaskodást. Az Ő szemében ez nem más, mint az Istenbe vetett bizalom hiánya.